

ЧУРАПЧЫГА БИЛЛЭРИЛЛИБИТ Д.П. КОРКИН ААТЫНАН 2003 СЫЛ ҮТӨӨ ТҮМҮКТЭРЭ

Төрөөбүт түөлбөбит чэчирин сайыннын!

САНА ОЛОХ

Чурапчы улуунун хаһыата

ХАҢЫАТ 1931 СЫЛ АЛТЫННЫ 15 КҮНҮГҮН ТҮХСЭР

2004 с. 10
ТОХСҮННҮ
4 КҮН
ОПТУБУРДУК 4-ҮҮ
№ 1
(9064)

УЛУУСКА КИИН БАЛЫЫҤА ТААС ТУТУУТУН БАСТАҤЫ УОЧАРАТА ҮЛЭБЭ КИИРИИТИН БЭДИЭТЭЭНИ

2003 сыл ахсынны ый 29 күнэ улуус историятыгар киирэр биин бэ-
лиэ күнүнэн хаалыада...

Бу күн норуот тутуутунан саҥаламмыт улууска таас балыыҥа бастагы
уочарата үлэбэ киирбитэ үөрүүлээхтик бэлиэтэнэ. Тутуаччылар аатта-
рыттан саҥа балыыҥа күүлүүн сүрүн бэдэрээтчит — "Якутцентрснаб" ГУП
генеральнай директора М.Н.Матвеев киин балыыҥа кылаабынай
врачыгар В.А.Сопникова туттарар. Саҥалык үгэһинэн арчылааһын, уо-
ка ас кээһин, тойук туйан мустубут бар дыһу эбэрдэлээһин сирэ-туо-
ма толоруллар, уруй-аһал этиллэр.

Үөрүүлээх церемонияны улуус баһыыга И.Н.Аммосов аһар. Киин
маньык саҥа технологиянан сөннүлүмүт оборудуламалардаах бэртээ-
хэй аныгылык тутуу олоһо киириитигэр төһүү буолбут СР бастагы Пре-
зидентэ М.Е.Николаевка, кэлин хамсатылалар дьаһаллары ылаттаабыт
Президент В.А.Штыровка, СР Правительствотыгар, чуолаан, бүтүн манна
баар Е.А.Борисовка, улууспуттан Ил Түмөн депутаттарыгар А.И.Лемсе-
вага, И.К.Макаровка махтанна. Олох хаамытынан балыыҥаларга
И.П.Листиков саҥаттан ира саҥа оҥостон үлэлэбэ, туруорса сатаабыт
хас да көмүкө салаааччылары, тийбэр бу тутууну норуот тутуутунан
биллэрэн үлэни саҥалаабыт А.А.Шадринны киин тутта ааттаата. Улуутун
дьонун-сэргэтин, тутуаччылары, дорубуйа харыстабылык үлэһиттарын
бу үөрүүлээх күнүнэн эбэрдэлээтэ.

СР Правительствотын Председателэ Е.А.Борисов эбэрдэ тылыгар
бүтүгүнү үөрүү-көтүү республика Президентэ, Правительствота митар,
ылынар дьаһаллара олоһо киириитин дьингээх туһута буоларын ки-
чэйон бэлиэтээтэ. Ол курдук, республикага үлэбэ киирбит быйыл бу
тардус балыыҥа буоларын, ону талынан 14 оҥуола үлэбэ киирбитин ко-
лобурдаата. "Ити олох хаамытын 4-5 сыл уруугаан көрүүтүн", — диэтэ.
Саҥык бу балыыҥа тутууга дыһу түмүсүлээх оҥорбутун эттэ. Онно үлэ-
лээбит, үбүнэн көмөлөспүт тармталарга, Дьаһуускыйдаагы "Чурапчы"
түмүсүтэ, тутуаччыларга махтанна, иннигин да түмүсүлээх буоларга
ыгырда.

Ол кэнниттэн СР Президентэ В.А.Штыров балыыҥа тутуутун сүрүн-нүр
бэдэрээтчит — "Якутцентрснаб" ГУП генеральнай директора М.Н.Матвее-
вка "Саха Республикатын үтүөлээх тутуаччыта" ааты иһгэрэр тутуунан
2003 сыл ахсынны 28 күнүсүрү ыйыага аарыллар уонна ол Знага тутта-
рыллар. СР вице-президентэ А.К.Аммосов быйаһынан "Гражданская до-
блесть" Знактарынан наҕараадалааналар: СР Тутууга министерствотын
иһинэн еһинэй саҥаасчит дирекциятын төһөдзөрү Г.В.Филиппов, туту-
аччы Г.А.Белосудов. "Знак отличия" Знагынан Манга-Хаҥалас улуутун ту-
тууга дирекциятын директорун бастагы солбуйааччы А.Д.Быхов бэлиэтэ-
нэр.

Итинник балыыҥа таас тутуутун үлэбэ киирээһин бэлиэтиир түгэни-
нэн СР Правительствотын Грамотатынан, үрүг көмүс мэтээлинэн "Якут-
центрснаб" ГУП тутуаччыта Ф.И.Федоров, Махтал суруктарынан диспан-
сернай анестезиолог А.П.Макарова, педиатр П.Д.Сивцева наҕараадала-
наллар.

Эбэрдэ тылы этиллэр: СР Тутууга уонна тутуу матырыйаалларын про-
мышленноһыгар министерство иһинэн единой государственной дирек-
ция директорун бастагы солбуйааччы С.А.Саввин, СР дорубуйага ха-
рыстабылын министре В.Л.Александров, Ил Түмөн депутатта И.К.Мака-
ров, олохтоохтор ааттарыттан РСФСР норуотун үөрөһүрүтүн туйгуна
В.Г.Макарова.

Үөрүүлээх хаас кэнниттэн мустубут дьон, ыгырылалар күндү налды-
ыттар саҥа балыыҥа үстүн экскурсия оҥордулар.

Саҥык улуус дьаһалтатын дьинин актовай сөөлөтүгэр улуус общес-
твенноһа, наһииктар, тармталар бэрэстэбиллэлэрэ, дорубуйа ха-
рыстабылын үлэһиттэрэ, ветераннара кыттылаах үөрүүлээх муньык

ыттылар. Манна саҥа үйэ саҥа балыыҥаны үлэбэ киирээсбит дьон,
салаааччылар, дорубуйа харыстабылын үлэһиттарын улахан бөлөһөр
СР Дорубуйага харыстабылын министерствотын, Улуус Муньыгарын,
дьаһалтатын иһкээһе киин балыыҥа администрациятын бочуотуней гра-
моталара, Махтал суруктара, өйдөбүннүк бөлөхтөрө туттарыллар. Бал-
лык улуустар бэрэстэбиллэлэрин, улуус тармталарын эбэрдэлэрэ
этиллэр, бөлөхтөрө туттарыллар.

Саҥа балыыҥа үлэбэ киириитэ — бар дьон үөрүүтэ, ира бабата туо-
лууга. Оһуһу да буолан, киин балыыҥа салаататын аатыгар элбэк эбэрдэ
кирдэ, бөлөх-туһа туттарылына. Ол курдук, бэдэһнөрүтүн ааттаагы-
ха, 3 УАЗ автомашина, 8 компьютер толору комплекга, 5 телевизор, 270
тыһ. солк. стоматологической оборудование, автоклав, телефакстар,
карчынан көмөлөр киирдилэр.

Киһэттин улуус киһинизэһи "Симбир" остолобуйга уонна "Айылла-
ан" Саныалаан киһинигэр үөрүүлээх бичэр ытылына.

Итинник ситари, толору буолла дьон-сэргэ хаачы да улахан үөрүүтэ
— саҥа таас балыыҥа үлэбэ киириитэ.

Хааргыскаларга: саҥа балыыҥа үлэбэ киириитин бэлиэтээһин тутан-
нэриэтэн.

С.СМИРНИКОВА.

Д.П. КОРКИН СЫЛЫН КЭСКИЛЛЭЭХ ДЬАНАЛААР, ҮЛЭЛЭРЭ

XX үйэ үлүүлүүчүлөөх тренерэ Д.П.Коркин төрөөбүтэ 75 сыла туолуутунан сиббастээн 2003 сыл Чурапчы улуутугар Коркин сылыннан биллэриллэн, үтүс кэскиллээх дьяналар, үлэлэр ытылынылар.

– Улуустаабы киин балыына сана таас дьэитин бастакы учарата үлэбэ киллэрилиннэ.

– Тьа сириин сайыннары Президентскэй Программатин олоххо киллэриин иитинэн Мугудайга аныгы технологиянан сиббаммит "Чурапчы" ТХПК пищекомбината тутулуна.

– Чурапчы салиэнньэтигэр Ыччат культурнай-спортивнай комплекса тутулуан үлэтин сабалаата.

– Чурапчы – Диринг икки ардыларыгар таас суол тутулуна.

– ССРС үтүөлээх тренерэ Д.П.Коркин музей-дьизта тутулан үлэбэ киллэрилиннэ.

– Киин салиэнньэбигэр Ыччат бөлүөлэгин тутуу тэтимнээхтик сабалаанна.

– П.М.Решетников аатынан народнай театр (режиссер И.И.Бушков) "Дальневосточный бенефис" народнай театрдар

региональной көрүү-конкурстарыгар А.Е.Кулаковскэй "Ойуун түүлэ" айымнытынан Гран-при хаһайына буолары ситистэ.

– Ааспыт сайын Хаандыгаба ытыллыбыт СР норуоттарын спортивнай оонньууларыгар улуустуу хамаандата үтүс бириистээх мизэстэни ылан, спортсменнарбыт үчүгэй бөлөмнээхтэрин көрдөрбүттэрэ.

– 2003 сыл үбүлүүнү дьяналарынан баай сыл ааста. П.А.Ойуунускай төрөөбүтэ 110, С.А.Саввин – Күн Дьырибинэ төрөөбүтэ 100 сылларыгар, народнай суруйааччы В.С.Яковлев – Далан, художник А.П.Собакин, улуу тренер Д.П.Коркин төрөөбүттэрэ 75 сыларыгар аныктыт үбүлүүнү ыһахтар үрдүк тэрээһиннээхтик ытылынылар.

– Чурапчы салиэнньэтин улууссаларыгар сырдаттыны киллэриин сабалаанна. Ол курдук, Петровскэй, Ойуунускай улууссаларыгар куораттыгы тииттээх лаампалар ыйаннылар.

– Сыл устата улууска нэһилиэнньэлээх пууннар ис-тас туруктарын тулсарыга үтүс булааннаах үлэ барда, нэһиликтэр икки ардыларыгар күрэхтэһии ытылына.

– "Чурапчы" ТХПК (дир. А.Т.Ноговицын) Франция Монте-Карло куоратыгар "Американский золотой сертификат качества" Дипломун бастыт бордохуускуйатын иһин ыла.

2003 сыллаабы үлэ түмүгүнэн бастын салайааччыларга анал ааттар интэрилиннилар:

1. "Сыл бастын баһылыга" – Тимофеев Вячеслав Михайлович, Алабар нэһилиэгин баһылыга.

2. "Онорон таһаарар тэрилтэлэргэ сыл бастын салайааччыта" – Чичигинаров Федор Спартакович, "Чурапчы" суолу өрөмүөннүүр-көрөр ГУП.

3. "Үөрэх тэрилтэлэригэр сыл бастын салайааччыта" – Максимов Алексей Михайлович, Г.П.Башарин аатынан Сылан орто оскуолатын директора.

4. "Культура тэрилтэлэригэр сыл бастын салайааччыта" – Барашков Иннокентий Федорович, Бахсы нэһилиэгин культурнай-спортивнай комплексин директора.

5. "Доруобуйа харыстабылын тэрилтэлэригэр сыл бастын салайааччыта" – Сибиря-

кова Светлана Семеновна, П.Н.Сокольников аатынан улуустаабы киин балыына кылаабынай враһын солбуйааччы.

6. "Тьа хаһайыстыбатыгар сыл бастын салайааччыта" – Хон Иван Иванович, "Чыалпара" ТХПК директора.

7. "Ис дьыала отделыгар сыл бастын салайааччыта" – Федотова Ольга Николаевна, улуустаабы ИДьО начальнигын солбуйааччы, силиэстийэлиир бөлөх начальнига.

8. "Социальной хааччыыи эйгэтигэр сыл бастын салайааччыта" – Гоголева Лилия Анатольевна, дьыбэ социальнай көмө отделын сиббэдиссэй.

9. "Атмы-эргизэн эйгэтигэр сыл бастын салайааччыта" – Попов Егор Петрович, Маарык-

чааннаабы ПО председателин бастакы солбуйааччы.

10. "Уһуяаннарда сыл бастын салайааччыта" – Яковлева Марианна Николаевна, "Мичил" уһуяан сиббэдиссэй.

11. "Сыл бастын предпринимателэ" – Саввин Петр Петрович, чааһынай предприниматель.

12. "Сыл бастын спортивнай тэрийээччиэ" – Филиппова Галина Ивановна, чэпчэки атлетика федерациятын председателэ.

13. "Бастын попечитель" – Макаров Иван Константинович, "Туймаада-нефть" ГУП генеральной директора.

14. "Бастын салайааччы" – Ноговицын Андрей Тимофеевич, "Чурапчы" ТХПК директора.

Нэһиликтэр	Тьа хаһайыстыбатыгар					Доруобуйа харыстабыла	Үөрэхтэһии	Культура	Спорт	Дьыл кэргэн политика	Бэрээдэк	Очко барыта	Мияста
	Ыһах, сүбү аһаана	Сыгы аһаана	Эти соботуопкалааһын	Үүтү соботуопкалааһын	Дууһара тьисэр дохуот								
Алабар	11	7	13	5	9	1,5	2	2,5	7	6	10	74,0	I
Арындаах	16	10	11	13	3,5	8	10	14	9	17	1	102,5	XI
Бахсы	3	3	8	2	14	10,5	17	2,5	17	13	6	96,0	IX
Бактыго	6	11	10	12	13	10,5	16	7	14	1	14	114,5	XIV-V
Болуур	8	9	17	8	16	17	14	7	18	14	13	141,0	XVII
Кытаанах	12	15	5,5	14	6,5	7	8	8	3	9	5	93,0	VIII
Мугудай	9,5	2	14	9	8	5	5	13	6	2	9	82,5	VII
Ойуун	1	4	7	16	12	9	6	1	2	3	16	81,0	V-VI
Соловьи	9,5	12	9	4	2	16	15	6	11	15	3,5	103,0	XII
Сыды	7	5	5,5	7	5	5	3	12	15	3	7	74,5	II
Тьом	5	13	1	1	15	13,5	12,5	11	16	7	5,5	98,5	X
Халаар	2	6	3	3	3,5	13,5	7	10	10	11	12	81,0	V-VI
Хайхыт	14	16	2	10	9	5	12,5	9	12	16	15	120,5	XVI
Хатан	13	14	12	15	10	13,5	4	6	8	8	8	111,5	XIII
Ханторго	4	8	16	11	6,5	5	1	1	5	4	17	78,5	IV
Чанар	15	1	15	6	1	13,5	9	4	1	10	2	77,5	III
Чурапчы	17	17	4	17	17	1,5	11	3	4	12	11	114,5	XIV-XV

интернат-оскуола томторо туксар, кьерхэнэ

ҮАЭЛЭЭХ БЭЛИЭЛЭР

РФ үтүөлэх тренерэ Д.П. Коркин төрөөбүтэ 75 сыла туолуутунан биллэрмиллибит Коркин сылын үгүс дыаһалларыттан саамай улаханнара, кэскиллээбэ киһи аатынан спортивнай Албан аат музейа буолар. Бу сангалым бырайыагынан түтүлүбүт дыһиин алтынны ый 12 күнүгэр Президентт В.А. Штыров аалай лизитэни быһан дыһон-сэргэ көрүүтүгэр киллэрбитэ. 2002 сыл ахсынныгыгар улуустут баһылыга, Д.П. Коркин үбүлүөйүн тэрийэр республикатаабы комиссия солбуйар председатели И.Н.Аммосов оччолорго ыччат уонна спорт министрэ К.А.Борисов аанаан-минээн ыгыран таһааран Д.П. Коркин музей-дыһитин көрдөрбүтэ уонна дыһа улуу тренер аатыгар-суолугар эппиэттээбэт буолбутун итэргээн, саҥа музей дыһитин туутугар ылымбатаска кэлэр көлүөнэ биһигини бырастыыгына суоҕа, онон бу болпуруска үлэлээтэлигинэ табыллар дыһити. Иннокентий Николаевич ити этимтэ сиргэ-буорга хаалбаха дыһуннаахтык олоҕо кирибитэ хайбаллаах уонна махталлаах. Бу

12 мөл. солк. кэригэ суумалаах туутуу "Аллараз Ленскэйдэ" ААО (ген.дир. В.Р. Кычкин) бүтүннүтүн ыһыан онтортордо. Маныаха саамай өгөлөөбүтүн СР Правительствотын баһылыга Е.А.Борисов буолар. Киһи астыныаҕа бу эппиэттээх туутууга И.М. Эверстов салайааччылаах "Стиль" фирма (начальник С.Т. Ноговицын, прораб Е.Н.Черкашин, биригэдиинир В.В.Борисов) — бэйэбит тутууччуларбыт кылгас болдьох иһигэр таһаарылаахтык үлэлээтилэр. Манна 600 тыһ. солк. буор үлэтин оҕорон Улуус Мунньаҕын председатели Г.В. Смирников салайар "Мелиоратор" ГУП тутууччуларга күс-көмө буолла.

Суол — олох хорук тымыра. Оттон онголох-чонголох алаастарга, хатыг чарыг кэбирэх кырыгар олохсуйбут күргүөмнээх сырылаах Чурапчы салинныатын курдук улахан салинныаҕа улуусаларбыт онон-манан сингэнэн анхой-анхай буолаахтыллар. Үгүс сыл эрэдимиит быһаардааччылар И.Н.Аммосов баһылык буоларыгар сүрүн накатара В.Ф.

Ермолаев уулуссатын онтортору этэ. Онно биэрбит биэ тылын толорон Иннокентий Николаевич бэйил күйүн Д.П. Коркин үбүлүөйүн иннинэ бу улууска онгоһуутун олоҕо киллэрбиттэн биһиги олус астыныбыт. Үбүлүөй буолуон эрэ иннинэ "Мелиоратор" ГУП маастара В.Е.Макаров иһикэ буолан тоһоҕо маастары сайыбытара. Ону көрбүт дыһонор бу үлүгүрдээх уулуссаны хаһан кутан бүтэрмээхтэрэ дим санаабытара. Аныгы тимир келе муһатын тулут А.М. Перминов биригээдэтин механизатордара ону баара эрэ арыһах хонугунан быһааран кэбиспиттэригэр соһуйан эрэ хаалыбыт. Тутун барда! Маны сэргэ бу эрчимнээх ыччаттар Чурапчы күөлүн кытылын бөөдөрүгүтэ 1,5 мөл. солк. үлэни толордулар. Суол кытылыгар баар дириг алпа көмүлэн, дахсыланан көбүс-көнө хонну буолан сир барахсан махаммытты көрө сытара көрөргө кэрэтэ сүр. Биһиги томторон ураты салинныа иһигэр, улуус суолларыгар эмиэ албах үлэ барда. Техника сылдыар суоллара, уулуссалар

онгоһуулар кыаха кириэх курдук буолулар. Саҥа бөбөгөөтө. Аны сатыы киһи сылдыар суоллара туксабай, аныгылы кестүүлээх буолалларын туһугар туруларга көм-көрдүн кэлэ бадахтаах.

Үүмүт 2004 сыла саҥа биллэрээх суруйааччыта, СР үтүөлээх үчүутала Н.Н. Павлов — Тыаһыт 100 сааһын, саҥа норуотун үөрэҕиритигэр суду кылааты киллэрбит ЧПУ аһылыгыта 70 сылын, улуу тренер Д.П. Коркин төрүттээбит оҕо спортивнай оскуола Чурапчы орто оскуолатыгар аһылыгыта 40 сылын туолууларын бэлэтиир хайаан да наадалаах буолуоҕа. Онон бу дааталарга, улуус, республика тэрилтэлэрин кытта ыкса сибээстээхтик сөптөөх дыаһаллары олохтоон, үрдүк таһымнаахтык, тэрээһиннээхтик ытарга бэлэмнэниини эрдэттэн быһаарыһар орду. Ол холобурунан бу буолан аастыт улуу тренергэ анаммыт сыл дыаһалларын ытыы буолар.

Роман АБРАМОВ,
Сергей СТАРОСТИН,
педагогическая үлэ
уонна тыл ветеринара.

ААСПЫТ СЫЛ ТҮМҮКТЭРЭ

Аһан эрэр сыл биһиги улуустугар, оскуолабытыгар умнуллубат кэрэ-балиэ түгүннэри аҕалла. Биһир дойдулаахтык, үлүлүчүлээх тренер, биһиги интернат-оскуолабытын төрүттээбит Д.П. Коркин төрөөбүтэ 75 сылын республика общественноһа үрдүк таһымга бэлэтиэтэ.

Ол чэрчитинэн үгүс үлэ ытылына. Улуустут баһылыга, СР норуотун хаһаайыстыбатын үтүөлээх үлэһитэ И.Н. Аммосов үл-харчы болпуруоһун быһааран, былааннаах үлэлэрбит кэмгэр онгоһуулааһын хааччыйда. Ол

стников оҕдообото, оскуолабыт библиотекара О.И. Постникова саҥа дыһа тутулуна, "Мелиоратор" ГУП тэрилтэ күүтүнэн (нач. Г.В.Смирников) Д.П. Коркин уонна В.Ф.Ермолаев уулуссалара онгоһулуунулар, өтөрүнэн быһаарыллыбат туруктаах Чурапчы күөлүн сингэ тулар кытыла бөбөгөтүлүннэ, ЖХК көмөтүнэн (нач. Е.И.Савин) олоһор дыһалар территориялара сырдаттылына, тулсарылына.

Биһиги ити көмөбө хардаран, улуу тренер Д.П. Коркин кыһа анаммыт сылы манньк кэккэ ситиһиллээх түмүктээн эрбит. Дуобатчыт Ира Платонова (11 кыл) кыргыттарга аан дойдун чемпионатынан буолла, сыл түмүгүнэн "Саха Республикатын улахан дыһонго уонна оҕолорго бастыг спортсмен" үрдүк ааты ыла. Тренердэрбит И.Н.Кычкин "Саха Республика-

тын оҕолорго үлүлүчүлээх тренеринэн", М.Н. Бирдиннырова (дуобат) уонна Г.Ф. Нохтунский (чөлчөк атлетики) "Саха Республикатын 2003 сыла бастыг спортсменнэрин тренердэрин" ааттарын чыстээхтик суктулар. Икки үөрэнээччибит — Тимур Петров (10 кыл, тренер И.М.Сысолов) уонна Роберт Окороков (9 кыл, тренер И.С.Посельский) туһууга Россия чемпионнарын аалай лизитэлэрин кэттилар. Саха сиригэр физкультурнай хамсааһын 80 сылыгар анаммыт форумга оҕо дойдубулатын харыстааһыныга уонна физкультурнай камсаныны үйэттиһигэ оскуолабыт лауреат буолла. Быйлыгы ылуосниктарбыт үөрэммит-итиһимит кыһаларыттан куорсу аһыныан, 84,4 %-нара Россия уонна республика үрдүк үөрэҕин тэрилтэлэрин итин деннарынан буолулар. Бу сэмэй

ситиһиллэрбитигэр кылааттарын киллэрибит күндү дьоммутун — улуустут дыаһалтатын баһылыгын И.Н. Аммосов, бары үлэһиттэрбитин, учууталларбытын, тренердэрбитин, итэҕэһиллэрбитин, төрөппүттэрбитин, улуус тэрилтэлэрин саҥа сылынан итинтигистини эбэрдаллибит, үлэһитигэр үрдүк ситиһиллэри, дьолу-соргуну баҕарабыт!

Любовь ЕГОРОВА,
Д.П. Коркин аатынан
ЧРОСИО
директора.

КОНКУРС ТҮМҮКТЭННЭ

Саҥа литературатыгар үгэ жанрын төрүттээбит сатирик-поэт, фельетонист, тылбаасчыт, ССРС Суруйааччыларын союһун чилиэнэ, гражданской сэрйи уонна Аҕа дойдуну Улуу сэрйитин кыттылааҕа, Ленин орденын, бойобуой Албан Аат, "Бонут Знага" орденнар кавалердара Степан Афанасьевич САВВИН — Күн Дьирбимэ төрөөбүтэ 100 сылын бэлэтиэһинигэ төрөөбүт нэһилиэгин — Болтоҕо дыаһалтатын уонна Н.Д.Субуруускай аатынан олохтоох орто оскуола тэрийиһилэринэн улуус оскуолаһарын үөрэнээччилэригэр үгэни суруйууга конкурс биллэрмиллибит.

Конкурса барыта 35 оҕо 39 айымньыта кириэ. Жюри быһаарытынан кыайылаахтарынан буолулар.

I миэстэ — Амма орто оскуолатын 7 кылааһын үөрэнээччитин Наташа НОЕВА ("Дьүһүнү көрөн көмүскэ холоомо" дигэн үгэтинэн).

II миэстэ — Диринг орто агро-оскуолатын 8 кылааһын үөрэнээччитэ Гея ТАРБАХОВА ("Оҕоскуй уонна оҕус" дигэн үгэтинэн), ЧРОСИО 8 кылааһын үөрэнээччитэ Костя ОСИПОВ ("Түүнүгү көпсэти" дигэн үгэ-көпсэтинэн, "Сүрөбүлүс аһыгыга" дигэн үгэтинэн).

III миэстэ — Чурапчытаабы гимназия 10 гым. кылааһын үөрэнээччитэ Владик ГРИГОРЬЕВ ("Хараҥаас уонна суулар" дигэн үгэтинэн), Сыланг орто оскуолатын 7 кылааһын үөрэнээччитэ Нарыйа ДЬЯЧКОВСКАЯ ("Албын хахан", "Куобах уонна хахан" дигэн үгэлэринэн) итинэн ЧРОСИО 6 кылааһын үөрэнээччитэ Жена ХРИСТОФОРОВ ("Киһиргинбин дигэн кирсиг быстаарай?" дигэн үгэтинэн).

Маны сэргэ Хадаар орто оскуолатын 5 кылааһын үөрэнээччитин Андрей ФИЛИПОВ ("Моҕотой", Сыланг орто оскуолатын 5 кылааһын үөрэнээччитин Вероника НОЕВА

"Баҕа уонна балык", Чурапчытаабы гимназия 10 тэх. кылааһын үөрэнээччитин Таяна ПОГОВА "Бөрө уонна саһыл" дигэн айымньылар билирэннилэр.

Жюри литература бу уустук, сайдыыны ылбат жанрыгар — үгэни суруйууга оҕолор көхтөөхтүк, олус айымньылаахтык, таһымнаахтык кыттыбыттарын, кинилэр ортолоругар бу жанры сергүүтүгэ улахан хамсааһын тахсыбытын, онуоха оскуолаһар, саҥа тылын учууталлара тэрээһиннээхтик үлэлээбиттэрин бэлэтиир уонна кинилэргэ, конкурса кыттыбыт бары үөрэнээччилэргэ тэрийэр комиссия аагыттан улахан махталы тиздэ. I — III миэстэлэри ылбыт уонна билирэммит айымньылар улуустаабы "Саҥа олох" хаһааха бэчээттээхтэрэ. Кыайылаахтарга сертификаттары, бириистэри Болтоҕо орто оскуолатын администрацияга тиксэрибэ.

Конкурс жорита.

Оскуола олоҕо

УЧУУТАЛЛАРГА КУРС

Ахсынны 16 — 21 күннэригэр улуустаабы гимназия базатыгар омук тылын учууталларын республиканскай курстара буолан ааста. Курсу үөрэх үлэһиттэрин таһымн үрдэтэр институт омук тылларын кабинетын сөбүдүсис-ва Анна Прокопьевна "В мире сказок" дигэн темаҕа кылаас таһынан дыаһалы көрдөрдө. Манна даҕатан эттэххэ, Дария Петровна, Ирина Савинова, Наталья Алексеевна үгүнэн английскай тылы үөрэттигэр российскай-американскай конкурс финалистара буолаллар, Саха сиригэр биһир оскуолаттан үс учуутал тэннинэн манньк улахан конкурса финалист буолбут холобурдара суох. Сылдыбыт учууталлар бэриллибит уруктары, дыаһаллары олус астыннылар, хайбаатылар, саҥа технологиялары олоҕо киллэригэр гимназия учууталлара урутаан иһэллэрин, атын оскуолаһарга холобур буолалларын, омук тылларын

музыка объединяет мир" дигэн темаларга аһаҕас уруктары көрдөрдүлэр. Нөҕүө күнүгэр маастар-кылаас ыттылар, бэйэлэрин уонна үөрэтэр оҕолорун научнай үлэлэрин кытта билиһиннэрдилэр. Эдэр учуутал Матвеева Анна Прокопьевна "В мире сказок" дигэн темаҕа кылаас таһынан дыаһалы көрдөрдө. Манна даҕатан эттэххэ, Дария Петровна, Ирина Савинова, Наталья Алексеевна үгүнэн английскай тылы үөрэттигэр российскай-американскай конкурс финалистара буолаллар, Саха сиригэр биһир оскуолаттан үс учуутал тэннинэн манньк улахан конкурса финалист буолбут холобурдара суох. Сылдыбыт учууталлар бэриллибит уруктары, дыаһаллары олус астыннылар, хайбаатылар, саҥа технологиялары олоҕо киллэригэр гимназия учууталлара урутаан иһэллэрин, атын оскуолаһарга холобур буолалларын, омук тылларын

учууталларын улуустаабы холбоһугун үлэтигэр (салайааччы Белолюбская Наталья Алексеевна) куруук илээччи саҕалааччы, тэрийээччи буолалларын бэлэтиэттилар. Маны таһынан Чурапчы орто, Чурапчы республиканскай орто спортивнай интернат-оскуолатыгар, Диринг агро-оскуолатыгар сылдьаннар орто оскуолаһар учууталларын үлэлэрин-хамнастарын кытта билистилэр. Манна чуолаан спортшкола учуутала Дьячковская Татьяна Николаевна 8-с кылааска ыппыт "Жизнь — это общение", Чурапчы орто оскуолатын учуутала Александрова Айталина Ивановна 7-с "а" кылааска ыппыт "Добро пожаловать в Америку" дигэн уруктарыгар үрдүк сыанабыл бэрилинэ.

Курс биһир улахан сонун өрүтүнэн Америка Холбоһуктаах Штаттарыттан сылдыар преподаватель, методист Синтия Уорен ыппыт лекциялар, практической заняти-

лара буолла. Киһи курдук АХШ Посольс хотун кытта быһаччы сибээстээх үлэһит Далинай Востока үс эрэ киһи баар. Билигин Иркутскайдаабы лингвистическай университетка үгүс сылын дуоҕабардаһан үлэли кылдыар. Синтия Уорен илэнэн кэмгэр Чурапчы кэрэ-балиэ миэстэлэригэр сырытта, хомусчуттары, тойуксуттары кытары көрүстэ, ойбонго сөтүөлүүр Афанасий Дорофеевы көрөн олутун сакте, олохтоох "Маарычаан" телебизригэ интервью биэрдэ.

Курс бары кыттылаахтары улуустаабы гимназия коллектива олус түмсүүлээхтик үлэли олоһорун бэлэтиээн туран, гимназия директоругар Семен Владимирович Тобохова, коллектива махтанналар, сыраах үлэлэригэр ситиһиллэри баҕардылар. Итинэн бу түмсүүтүн үгүс саҥаны билэн-көрөн өссө өрө көтөбүллэн үлэлиир баҕалаах тарбастылар.

Любовь ПЕРМЯКОВА,
общ. корр.

Сатирик-поэт С.А. Саввин — Күн Дырибинэ төрөөбүтэ 100 сылыгар эһиммэт
оболорго итэни сүрүйүүгэ конкурска бастагы миэстэни ылбыт айымньы

Каба чуор куластаах,
Дыргыл сыттаах
Сааскы тыага күүлөйдиртэн,
Сибирьтэй салгынынан тынартан
Ордук туох үчүгэй кэлиэ!
Айылга силигилсэн турар
Саамай кэрэ ээмин
Кыра оболор ордук үөрө,
Дыроонтэй тэбэ көрсөллөр.
Кинилэр сибирьтэй арааһын,
Мофотойу, хомурдуостары
Сөбү-маһайа көрөллөр.
Бу тытыллыбатах кэрэ айылганы
Буортулусха диэбиттин
Водка бытыылкатын аттыгар
Табах хаата сытар.
Ону оболор:

— Пахый, манна арыгылаабыттар,
Табах бөбөнү таргыттар,
Айылгабыт барахсаны киртитэн
Мээкэ быраадаабыттар!..—дизэн
Солһуя-өмүрү турдулар.
Оболор итилэри ылан
Мас көндөйүтөр,
Эмэх быһыгар
Быраадааһан кибитилэр.
"Саха алмаһа" водка бытыылката
Солһуяан өлө сыста,
Табах хаата "Бүтүр Пиэрибэй"
Түөскэ бардэрэн
Нэһиһа тыһа сытта.
Онуоха водка бытыылката,
Бойобуойун бойобуой,
Омунуран туран кэлэ,
Кыһытын табах хаатыгар таһаарда,
Тэбэн саада.
Биридэһэ босхо тыттаран бэрт —
Чыыбыргы сытта:
— Хайа, холоон эбикин дии!
Остуол айы мотонгообутун хаалан,
Мас көндөйүтөр быраһылан
сытаахтыгын.

Микэ аакынан-суолгунан
Кизиптиринг эрэ сүрдөх этэ.
"Мин «Саха алмаһа» салпын
Аан дойдуга барытыгар билэлэр,
Күндү көмүскэ да биэрбэт
Бастың астары
Мин буоллабым!" — дириг,
Миигин сирэйгэ-харааһа анньарын.
"Кус — куобах миигинэ суох бултаммат,
Мулга миигинэ суох буолбат,
Эр дьон эрэллээх доһордору,
Уолаттарга атастары,
Кыргыттарга "друггара" буолаһын,
Сыбайба, үбүлүөй
Миигинэ суох хаһан да барбат!" —
дизэн кизибиринг.

ДЬҮҮНҮН КӨРӨН КӨМҮСКЭ ХОЛООМО

Наташа НОЕВА,
Амма орто оскуолатын 7 "б"
кылааһын үөрэнээччигэ

Водка бытыылката оччолобуу истэн
Кыһырен кыбдыгырзата,
Иһээнчилэрин кизбин кэтин
Сугуругунан сигарета хаатын
Халтачы саада.
"Саамай үчүгэй сыттаах,
Оумокалаах дамаһар
Помадалаах уостарынан
Сыллыһылар-ууруулар,
Үрүг-мааны дыһалар
Тойотторо-хотуттара миигинэ суох
Мүнүүтүбэ да тэһийбэттэр!" —дизэн
Кизибиритинг-кизиптэбитинг.
Арасыйа эбэ хотун
Улуу ыраахтааһыта
"Бүтүр Пиэрибэй" сигарета
Холоон да эбикин.
Аны, доһоттор,
Күүстэринэн өттөһөн
Анныһан-охсуһан бардылар.
Бэртэрин быдыһан бардырбастылар.
Водка бытыылката туран:
— Сигарета эрэйдээх,
Ааттын эрэ "Бүтүр Пиэрибэй",
Дьайың кыра иһи?!
Мин баарбын дии
Кыахтаах бэйэлээх:
Мөкүнү да бэрт огоробун,
Мөлтөбү да күһүрдэбин,
Хайдахтаах да өй хааларын
Умса көтөр араас албастаахпын,
Ыалы ыалынан да эһөр,
Дьиникэй күүстээхпин,
Очурга оуустарбыттары,
Эрэйи-буруйу көрбүттэри,
Албан аакка да тиксипиттэри
Умсуугута күчүйэр
Улуу кыахтаахпын.
Таспыттан көрөн сениэһит,
Ол эрэри миигин билсипит
Сааһын туһары араһыбат дизэн
Андабайыам да этэ! —дизэр.
Онуоха:

— Өссө миигин сениэһиттээхпин —

бабастаахпын.

Мин баарбын ааттаах атас —
Кып-кырачаан оҕоһостору,
Үөрэнээччилэри буруобун боруобалатан
Үөрэткэрин мөлтөтөөчү,
Майгыларын сатарытааччы.
Кыыс, дьаһтар миигин олус
Таттыыр буолла.
Бэйи, доһоттор!
Миигин таргыттар
Түргэнник наркотикка тардыһаллар.
Мин испэр арааһы барытын булкулаллар.
Дьэ, ол иһин аллаах атас,
Арахсыһат аргыс буоллабым! —дизэн,
Төһө да халтааччы оуустардар,
Сигарета хаата хааһыны сытта.
— Өссө истэн тиэтэй:
Саллык ыарыны мин сэтэрдэбин,
Кэлин өсөө рах ыарыга кубулуһабын! —
Сөп буоллун иһи диэбиттин
Өнгүргэһинэн көрөн кэбистэ.
Онтон эрэйдээхтэр өй ылан:
— Чэ, кэбис, эйэлэһиһэ,
Иһикин да биир уустар эбиллэ!
Иһи атахтаах табагы тартыһан-тартыһан!
Арыгыны иһиэхтэрэ эрэ буоллар
истинниир-истиннэр!

Табах буортутун туһунан
Кураанахтыы куолулулар эрэ.
Арыгыны утарыһабын дизэн
Араатардаан тахсаллар.
Биһигиттэн быһаһанар
Элбэх суол баарын
Тоһо эттихпити?
Өстөөх өстөөбөр
Үтүөнү баһарбат баһайыта!
Күөмэйгэ көбүөхтүүр
"Күөх мофотойу",
Уостан тахсар
Оубуйа унаары,
Дьэ, хайдах кыайалларын көрүкүтү!
Баһайыларын баара
Дьаардаах айахтарынан
Аллараһаһа алпаннаһылар,
Кыайыкка-хотпука холонон
Курдурбаһа сыттылар.
Сааскы саймаархай салпын
Бу куһаҕаны, дьаабыны
Суох очоро сатаан
Сибирьтэй сиккизрин оонньоһто,
Лаахтаах-мүөттээх
Лабааларынан далбаатанна.

Дьүһүнүн көрөн көмүскэ холосмо,
Иһин эриэһин билбэкэ
Уһун эрэйгэ тэбиллэмэ дизэн
Иһини этэн эрдэхтэрэ!

ПОЗДРАВЛЯЕМ!

Смена веков и тысячелетий — событие редкое, и тот факт, что Вы стали свидетелем уже дает Вам право считать себя избранным поколением, дарит Вам надежду на особое счастье и удачу, ожидающие Вас за последним ударом новогодних курантов. Но причастность к радости и волнующему моменту перехода рубежа следующего года накладывает особую ответственность. Именно Вам предстоит заложить основы профессионализма молодым коллегам в будущем году, нравственности, духовности, патристические и гражданские ценности. Вы патриоты своего улуса, любите свою малую родину, забыли старость и усталость, чтобы образование процветало, а Ваше ожидание счастья и благоденствия сбылись.

Примите, дорогие друзья, сердечные поздравления с новым годом! От всей души желаем Вам и Вашим близким крепкого здоровья на весь наступающий год, счастья и радости, исполнения ваших надежд!

С новым годом поздравляем и желаем от души,
Чтобы каждый день Вы были непременно счастливы!
Не старейте! Не болейте! Счастья Вам на много лет!
И в душе пускай не гаснет Вашей молодости свет!

С поздравлением председателя совета ветеранов
педагогических работников Е.Н. ЕРМОЛАЕВА,
председателя улусного комитета
работников образования Е.И. ДАВЫДОВА,
начальника улусного управления
образования Е.С. СИДОРОВА.

МАХТАНАБЫТ

Ыарахан марыттан өрүһүлэн үтүөрэр туруктамыллар тутунан да кизиптиит улахан үтүөлээх, күн-ий буолбут күндү даамлар — терапевтической отделение бары үлэһиттэригэр: врачтар Григорий Эдуардович Кузьмингга, Марфа Афанасьевна Половага, Наталья Николаевна Иустиковага, медсестралар Анна Михайловна Дьячковага, Ангелина Семеновна Кириллинага, Варвара Васильевна Снежевага, Надежда Николаевна Новгородовага, Людмила Лыткинага, минньигэс астаах поварадарга, кыһамнылаах санитаркаларга, бастагы суһал көмөнү огорбут Анастасия Петровна Коркинага, дьаһ-бэр кэлэн эһитир врач Едодия Семеновна Оксеновичкага тус бэйэм, кэргэнтэри уонна бииргэ төрөөбүттэри ааттарыттан дириг махталбытын, бары баһыбыатын тирэбим!

Эһигин бука барыгытын сана сылынан ис дууһабыттан иһиттик, истинник эбэрдэллэбит! 2004 сыл эһикэ хас биирдэһитигэр кэрэ кэллэрдээх буоллун, үтүс үөрүүнү аһаллун!

Ыары кыһаластыттан кэлдэн быһыһар күндү даам-мугуһа бэртэһит тус бэйэбитигэр, дьэ кэргэнтитигэр чэһин доруобуһабын, кэрэ кэскили, дьолу-соргуну, үлэһитигэр үрдүктэн-үрдүк ситиһинилэри, дьон туһугар сытаас кыһамныгыт хаһан да уварообаттар.

Петр Петрович, Мария Кузьминична
Макаровтар, кинилэр оболоро,
бииргэ төрөөбүттэрэ.

Ааспыт сыл ахсынны санатыгар биир бойдулаахпыт Гоголев В. А. саналатынан быһыһа доруобуһабытын кэлэн бэрэбэркэлээбит, көрбүт-истиһит манан халааһа-ах оонньоһабытыгар: хирург Гоголев В. А., УЗИ — Устинов К. С., ФГДС — Егоров А. С., психолог Стручкова В. П. сана сылынан, сана дьаһа кинибиккитинэн эбэрдэлээн туран, махталбытын тирэбим! Эһикэ үлэһитигэр үрдүк ситиһинилэри, тус олоххугулар дьолу-соргуну баһарыт.

Малдьаһаһа учуастаһын олохтоохторо.

ЧУРАПЧЫ ОЛОХТООХТОРУН ИСТИИЛЭРИГЭР!

«Мобил-ТелеКом-Чурапча» ХЭО сана сылынан итиитик-истинник эбэрдалээн туран, эһигини пейджеринэн туһаныг дизэн ыгырар.

«Пейджер дизэн тугуй?» — диэтэххитинэ, пейджергэ ханна да сырыттаахха иһитиннэри (сообщение) тийэр.

Телефонтан уратыта:

— бастагытынан, иһитиннэри ыппыт киһигитигэр солонг суох буоллаһына тутта эппиэттээмиэх-хин сөп;

— иккиһинэн, иһитиннэри төһө баһарар өр сытыан сөп, сороһор ити наһаа туһалаах буолааччы.

Хас күн аайы биһиги абоненнарбыт сибирьтэй информациялары туталлар: сонуннар; ГСМ баара-суоһа, сыаната; ханна, ханнык киһи, концерт, улуска туох дьаһал буолара; күн-дьыл билгэтэ; реклама, гороскоп.

Абонент нүөмэрин өйдүүллэрин ыарыһатыах-тара дии санааһахытына, НИК-танааххытын сөп (псевдоним).

Иһитиннэриини сахалыы да, нууччалыы да тылынан ылабыт.

Чугас дьонгутун бырааһаһаһытынан эбэр-дэлээххитин бириэмэһит су — буоллаһына, хас да хонук инниттэн операторга эрийһа этэн кэ-биһэһин, оччобуна иһитиннэри орубуна этилли-бит бириэмэһигэр тийиэ.

Күнүстэри, түүннэри, ханна, төһө баһарар элбэх иһитиннэриини ытталарыттан абонплата төлөбүрү тутулуга суох.

Эһиги иһитиннэриини төһөлүү да бириэмэнэн, хаста даһаны хатылааххытын сөп. Операторга хаһан, хаста, төһө бириэмэнэн ыттарын этэбит. Ити өнгөнөн сөпкө утууан турарга, олус наадалаах көрсүһүүгэ эбэтэр эрийиллиэхтээх звоногун умну-бат наадаһаһа туһанааххытын эмиз сөп.

Бэйэбит пейджердээх буоллааххытына кэлэн холботун, холботуута босхо абонплата эрэ төлөнөр.

Саһа өнгөнөн киллэрдибит:

1. Пейджер строкатыттан тутулуга суох ый-дааһы абонплатага 200 солк.

2. Ый аайы абонплатаһы бириэмэһигэр төлөбүт дьонго аудиоплеер бириис оонньо-нор.

3. Пейджергитин туттубат, атыны ылааххытын баһарар буоллааххытына, биһиги бырыһыан ылба-ка эрэ атылаан бириэххитин сөп.

4. Оскуола оболоругар уонна студеннарга — 10% чэлчэти (оскуолаттан ыспыраапка уонна студенческой билиэт ирдэнэр) онгоһуллар.

5. Биһир ыалга биһиртэн элбэх пейджер баар буоллаһына — 20% чэлчэти (дьэ кэргэн тутунан ыспыраапка ирдэнэр).

Интэрэһиргиир боппуруостаргытын 42-000 телефонга эбэтэр Чурапчы сэл. Музейнай уул. 5 №-гэр кэлэн билсэххитин сөп.

